

Дума

Михайло Лермонтов

Михайло Лермонтов

Дума

Перекладач: М. Рильський

Печально я дивлюсь на наше покоління!
Порожнє жде його чи темне майбуття.
Під темним тягарем зневіри й розуміння
Без дії відцвіте його життя.
Багаті ми ще тільки із колиски
Спізнілим розумом і вадами батьків,
І томить нас життя, немов кайданів стиски,
Немов бенкет у ворогів.
До зла й добра ганебно ми байдужі,
Ми рано в'янемо, не знавши боротьби,
Перед погрозами — затуркані раби.
Так бідний овоч, завчасу дозрілий,
Ні сна, ні оману не тішає у нас,
Між квітами висить, чужак осиротілий,
І час їх розцвіту — його падіння час!
В безплідній мудрості ми розум засушили,
Ганебно криючи від друзів і братів
Надії молоді і благородні сили,
Що глум зневір'я холодом побив.
Лише торкнувшись до чаші насолоди,
Її ми в юності вже розлили,
І, щастя боячись, немов тяжкої шкоди,
Його найкращий сік ми геть спили.
Ні сні поезії, ані мистецтва мрії
Солодким захватом не палять серце нам,
І решта почуттів у грудях марно тліє,
Мов скарб занедбаний, мов запустілий храм.
Ми й ненавидимо, і любим випадково,
Без жертв марнуючи і гнів свій, і любов,

І холод у душі панує в нас зимовий,
Коли вогнем палає кров.
І предків нам нудні утіхи та забави,
Дитяча і скупа дрібна розпуста їх,
І до труни йдемо без щастя ми і слави,
Безсилий затаївши сміх.
В пустелю забуття похмурою юрбою
Пройдем по світу ми без шуму і сліда,
Не кинувши вікам ні думки осяйної,
Ні генієм зігрітого труда.
І прах наш, з вироком судді й громадянина,
Нащадок оганьбить презирством без кінця,
Скорботним насміхом ошуканого сина
Із марнотратника — отця.

Перекладач: О. Грязнов

З печаллю я дивлюсь на наше покоління:
Його майбутнє темне і сумне!
Тим часом в сумнівах, без діла, без стремління
Його порожня молодість мине.
Ще змалечку зазнали ми огуди
За помилки батьків, за їх зухвалий злет.
Життя дратує нас, як рівний шлях в нікуди
Або розтягнутий бенкет.
До зла й добра однаково байдужі,
Ми рано в'янемо без спроби боротьби,
Бо перед силою хирляві та недужі,
А перед владою – покірливі раби.
Так чахлий плід, дозрілий передчасно,
Чий смак і вигляд не привабить нас,
Висить між квітами, що розпустились рясно,
І час їх розквіту – його падіння час!

Безплідністю наук ми розум засушили,
Сховавши заздрісно від друзів і близьких
Нікчемні залишки розтраченої сили,
Думок, надій і пристрастей своїх.
Ледь доторкнулись ми до чаші насолоди,

Та чистоти ми тим не зберегли.
З житейських радощів, із кожної нагоди
Ми кращий сік поспішно здобули.

Мистецькі витвори, поезії перлини
Солодким захватом наш розум не п'янять.
Звичайні почуття, властиві для людини,
В душі, неначе скарб, навчились ми ховать.
Ненавість і любов в її глибинах скрито.
Не здатні ми до жертв за почуття свої.
І холод у душі царює цілковито,
Коли вогонь кипить в крові.
І предків буйних не приваблюють забави,
Їх добросовісна розпуста нам нудна.
До гроба ми йдемо без щастя і без слави,
Хоч і не наша тут вина.

Похмурим натовпом, без злету і падіння,
Ми пройдемо свій шлях у визначений строк,
Не кинувши вікам ні гідного творіння,
Ні генієм народжених думок.
І прах наш в запалі судді й громадянина
Потомок скривдить парою рядків:
Дошкульним насміхом обдуреного сина
Із марнотратників-батьків.